

EXTRA

NAUJIENOS

The
Lithuanian Daily News
1840 SO. HALSTED ST., CHICAGO
Telephone, Canal 1506

PILNĖ 307 W 30th St. LIETUVIŲ DIENRAŠTIS AMERIKOJE

Vol. II

KAINA, 2c

Chicago, Ill., Ketvergas, Birželio-June 10, 1915

PRICE, 2c.

No. 137

VOKIEČIAI ARTI KAUNO

Vokiečiai paėmė fortifikuotas pozicijas ties Kaunu

Paėmė Kubilius ir Bubius vokiečiai vel eina prie Šiaulių

Vokiečiai sumušė rusus keliose vietose Suvalkų gub.;
rusai traukiasi link Kauno

Atsiėmė iš rusų Stanislaw, kur suėmė 4,500 belaisvių

BERLINAS, birž. 9. — Austrai-vokiečiai pietrytinėje Galicijoje atsiėmė Stanislaw.
Pasisekė vokiečiams ir Lietuvoje, kur jie paėmė Kubilius ant Ventos upės.
I pietus vokiečiai užpuolė ir paėmė fortifikuotas pozicijas arti Kauno tvirtovės.

PETROGRADAS, birž. 9. — Karės ofisas oficialiame pranešime sako, kad vokiečiai atvežė daugiau kariuomenės į Šiaulių paviatį ir delei stiprių atakų rusai priversti buvo apleisti Bubių miestelį ir pasitraukti arčiau Šiaulių.

Savo pastangose greitu užpuolimu pasiekti Lvovą, vokiečiai pakliuvo į klpas, užtaisytas rusų komandotojų ir nukentėjo didelių nuostolių. Viena tokių tokių atsitikimų rusai suėmė 2,000 belaisvių ir daugybę amunicijos.

Nedėlioj keli vokiečių regimentai atsiskyrę nuo gen. von Mackensen armijos, buvo įleisti rusų armijos spragon ant kariojo kranto Wisznia upės. Sekančia dieną rusų sparnai susijė ir uždarė juos. Dalis priešų spēkų liko iškapota bebandant jiems prasimušti išėjimą, likusieji liko paimti belaisvėn.

Oficialis pranešimas pripažįsta, kad rusai traukiasi palei Przemyslo Lvovą geležinkelį, bet išreiškė užsiganėdinimą iš abelno padėjimo apie Lvovą.
Vislos-Rawa distrikte vokiečiai vėl vartoję troškinančius gazus, bet be pasekmių.

Rusai atkirsti.

COLOGNE, birž. 9. — Oficialis pranešimas austrų rytiniame fronte sako, kad rusų armija Bukovinoje, kuri buvo sustiprinta keliais regimentais, jau vėl sumušta ties Kalusz, rytinėje Galicijoje, liko pilnai atkirsta nuo vidurinės Galicijos spēkų ir traukiasi rytų link.

Vokiečių oficialis pranešimas.

BERLINAS, birž. 9. — Karės ofisas išleido sekamą oficialį pranešimą:

"Rytinis krantas Ventos upės Kubiliuose, į šiaurę nuo Kuršėnų tapo mūsų paimtas. Mūsų atakuojanti kariuomenė artinasi prie Šiaulių miesto iš pietvakarių pusės.

Ant Dubisos priešų šiaurinis sparnas nuvarytas atgal pietvakarių link. Apsupančia atakadiidžiama linijos pasiekė Beti-nys.

Paskandinta vokiečių submarinė

Rusų submarinė paskandino vokiečių laivą, o vokiečių kruizeris užvažioavo ant minos

Paskandintas anglų transportas

LONDONAS, birž. 9. — Admiraltija oficialiai paskelbė, kad tapo paskandintas vokiečių pojurinis laivėlis ir kad šeši oficeriai ir 21 jureivis iš igulos pamtai belaisvėn.

Taipgi paskelbta, kad su pojurinių laivėlių vokiečių belaisviais bus apsieinama taip pat, kaip ir su kitais vokiečių belaisviais Anglijoje.

Vokiečių laivas paskandintas.

PETROGRADAS, birž. 9. — Rusų pojuriniai laivėliai paskandino vokiečių laivą Hindenburg ir atakavo vokiečių laivyną iš 10 laivų Baltiko juroje.

Antros klesos vokiečių kruizeris prie Rygos užtakos užgavo miną ir liko sunkiai pažeistas. Kiti laivai nuplaukė.

Keli susirėmimai įvyko tarp rusų submarininių ir vokiečių laivų prie Rygos užtakos.

Anglų transportas paskandintas.

KONSTANTINOPOLIS, birž. 9. — Prieš transportas tapo apšaudytas ir paskandintas vakar Dardaneluose.

Paskandintas laivas, manoma, buvo anglų.

Suvis truko ant deko ir uždegė laivą, kitas suvis paskandino laivą. Delei dumy negalima buvo matyti, koks likimas sutiko buvusius ant transporto žmones.

Austrų oficialis pranešimas.

VIENNA, birž. 9. — Austrų karės ofisas išleido sekamą oficialį pranešimą:

"I pietus nuo Dniestro vėl rusai pralaimėjo žemės. Po daugelio susirėmimų teutonų talkininkų kariuomenė į šiaurę nuo Kolomea pasiekė Kulaczkowce-Korzos liniją ir užėmė Olynia augštumas. Vakare jie užėmė Stanislaw ir paėjo toliau priekyn link Halicz. Bėgyje dienos suimta 5,570 belaisvių.

"Lenkijos ir Galicijos fronte neatsitiko svarbių dalykų."

PARYŽIUS. — Gauta pranešimų, kad Austrijos imperatorius Pranciškas Juozas po apsilankymo ligonbuty Viennoje labai susirupino ir nustojo proto. Jis pasidaręs kaip mažas vaikas. Ant kiek to žinia tiesinga, nežinia.

Pasiuntė notą Vokietijai

Wilsonas reikalauja, kad Vokietija dabotų Amerikos teises jurose net ir karės laiku

WASHINGTON, D.C., birž. 9. — Pasiremdamas tuo, kad Suvienytosios Valstijos kovojo 1812 metais už savo teises juroje ir kad tų teisių Amerika jokiū būdu negali nustoti, Wilsonas šiandien pasiuntė naują notą Vokietijai apie Lusitajos paskandinimą ir reikalauja pildyti tai, kas jau buvo paduota notose 10 d. vasario ir 13 d. gegužės.

Prezidentą parėmė visas kabinetas, apart valstybės sekretoriaus Wm. J. Bryano, kurs atsisakė ir perdavė savo vietą laikinam valstybės sekretoriui Lansing kaip tik buvo išsiųsta notą. Po notą Vokietijai pasirašė irgi Lansing.

Lansing yra tik laikinu Valstybės sekretorium, neilgiau kaip 30 dienų, vėliaus jo vieton bus paskirtas tikrasis valstybės sekretorius.

Kas juo bus paskirtas, yra visokių spējų, bet tikro nieko nežinoma. Tuli net mano, kad bus paskirtas C. Harrison, buvęs Chicago's mayoras.

Buvo paėjęs gandas, kad ir laivyno sekretorius, ir Bryano draugas Daniels rezignavo, bet pasirodė, kad tas neteisėybė. Kad Daniels gali rezignuoti, tai labai galimas dalykas, nes ir jis yra laikos šalininkas.

Anglų presa stačiai neatsižiaugia Bryano rezignavimu, mano, gal but galima bus ir Suv. Valstijas intraukti į karę. Bet Vokietijos presa gailisi Bryano ir aštriai kalba, kaip apie Wilsoną, taip ir apie jo notą.

Austrų atakos atmuštos.

GENEVA, birž. 9. — Iš Čerovicų atėjo žinia, kurioj sakoma, kad rusai į šiaurę nuo Stanislawo atmušė visas austrų atakas tarp Swica ir Lomnica upių. Austrai bandė persikelti per Dniestrą, bet rusai padarė jiems baidių nuostolių.

Gen. Ballino spēkos, veikiančios į pietryčius nuo Kolemea nukentėjo didelių nuostolių ant Prulo, kur rusai nuo nedėlios padarę svarbių laimėjimų. Gen. Ballin negalėjęs susijungti su gen. Linsing armija.

Rusai spaudžia vokiečius.

Iš Tarnowo atėjusi žinia sako:

"Rusai eina vis arčiau ir arčiau Vislos, stumdami prieš save gen. von Mackensen kariuomenę, kuri galbut bus priverstas traukties atgal-visa linija. Nuo nedėlios priešų nuostoliai buvo 2,000 užmuštais ir sužeistais.

"Rusai vėl užėmė pozicijas ant kariojo kranto Wisznia u-

Bryanas aiškinasi kodėl rezignavo

Norejęs tarptautinio komiteto ištyrinėjimui ir perspejimo nevažiuoti kariaujančių šalių laivais

WASHINGTON, D. C. birž. 9. Bryanas išleido paaiškinimą kol jis apleido valstybės sekretoriaus vietą.

Sulig tuo paaiškinimu jis svarbiausia nesutikęs su dviem dalykais, kurių jis ir reikalavo, butent, kad iškilusius nesutikimus ištyrinėtų tarptautinis komitetas, antra, perspėti amerikiečius, kad nevažiutuot ant kariaujančių šalių laivų ar ant laivų vežančių amuniciją.

Su 30 valstijų yra padaryta sutartis, sulig kurios visi nesutikimai tarp Suv. Valst. ir tų šalių turi buti perduoti tarptautiniam komitetui, kuris po metų tyrinėjimo praneš savo raportą ir nuspręs, kas yra kaltas. Tokia sutartis yra padaryta su Rusija, Anglija ir Francija. Buvo pasiulyta ir Vokietijai ir ji sutiko su tuo, bet sutartis nepabaigta daryti. Jeigu ji su tuo sutiko, Bryanas todėl ir reikalavo, kad su ja butų elgtasi taip pat kaip ir su pasirašiusiomis po sutartim.

Kaslink važinėjimo laivais, Bryano nuomone, reikalinga, kad piliečiai dabotų, kad jie neintrauktų šalies į karę, nes jie turi atminti, kad važiuoja per karės zoną. Kada miestuose kyla riaušės, žmonės buna perspėjami neiti ant gatvių arba kuomet Meksikoje prasidėjo savitarpinė karė, amerikiečiams buvo patarta apleisti šalį, kad nepasiliktų pavojingoje vietoje, tad kodėl čia negalima perspėti, kad nevažiutuot ant kariaujančių šalių laivų? Žmonės važiuoja laivais, nežiurėdami į pavojų, ir keli tie žmonės paskui gali intraukti šalį į karę.

Abelnai Bryano paaiškinimas gana rimtas ir labai vietoje, kuomet šalyje visokie "dzingoistai" (karės šalininkai) sukaupia apie karę. Gi Washingtono valdininkai prikando liežuvius ir tyli apie Bryano paaiškinimą, tik vienas atsiradęs, kuris išsitarė, kad tas paaiškinimas išleistas ne laiku, kuomet yra iškilę nesutikimai su Vokietija.

Bryanas buvo dar syki atsilankęs pas Wilsoną ir atsisveikino su juo. Paskui atsisveikino ir su kitais valdininkais iš savo ir karės ir laivyno departamentų ir apleido Baltąjį Namą."

Policija jieško merginos An-na Hartzman, 18 metų, 1341 Edgemont Ave., prapuolusios utarninke.

pės. Bavary kariuomenė labai nukentėjo mušiuose tarp Grodeko ir Komarno.

"Rusai sulaukė vokiečių eji-mą priekyn ant Dniestro."

48 valandų ultimatum gatvekarių kompanijai

Darbininkai padavė ultimatumą gatvekarių kompanijai Streikas gali prasidėti pėtnyčios naktį

Klausimas išsiriš šiandien

Gatvekarių darbininkų unija padavė gatvekarių kompanijos prezidentui Bushy ultimatumą, kuriame reikalaujama bėgyje 48 valandų išpildyti darbininkų reikalavimus. Jei bėgyje to laiko nesulauks užganėdinančio atsakymo, tuosyk darbininkai sustreikuos.

Ultimatumo laikas pasibaigia pėtnyčioj 11 val., tečiaus darbininkai neketina tuojaus sustreikuoti, bet parvežti publiką iš miesto ir naktį suvežti gatvekarius į stotį, o subatos ryle nebeatleiti į darbą.

Kompanija pasiulė darbininkams taikinties arbitracijos keliu. Vieną atstovą išrenka unija, kitą kompanija, o tie du dar pasirenka vieną ir tie turėtų sutaukinti darbininkus su darbdaviais.

Šiandien įvyksta unijos komitetų susirinkimas, kuriame bus svarstoma ar priimti tą kompanijos pasiūlymą. Jei atstovai sutiks taikinties arbitracijos keliu, tuosyk bus išvengta streiko galbut su skriauda darbininkams, nes arbitracijos keliu darbininkai paprastai neka laimi. Jeigu gi unijų atstovai atmes kompanijos pasiūlymą, tuosyk streikas bus tikras ir jis prasidės pėtnyčios naktį — subatoj nevažinės nė vienas gatvekaris.

RUSŲ KUNIGAISTŲ NUSOVĖ

LONDONAS, birž. 9. — Rusų ambasada paskelbė, kad veikuose ties Kaunu liko nušautas rusų gvardijos pulkininkas kunigaikštis Petras Benken-dorf, jauniausias sunus Rusijos ambasadoriaus Londone. Jis jau pirmam mėnesy karės buvo pašautas į petį, bet sugijo.

ANGLAI NETEKO 258.069 KAREIVIŲ.

LONDONAS, birž. 9. — Premieras Asquithas pranešė atstovų butui, kad anglai nuo karės pradžios iki 31 d. gegužės neteko 258,069 kareivių užmuštais, sužeistais ir paimtais į belaisvę.

ARESTAVO KUNIGĄ.

MARINETTE, Wis. — Kun. J. M. Phelan, klebonas šv. Antano bažnyčioje, Niagara, Wis. areštuotas palei apkaltinimą John Shafer, kurio dukte neuzilgo liksianti motina.

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News

Published daily, except Sunday, by Lithuanian News Publishing Company, Inc. Address: Naujienos, 1840 S. Halsted St., Chicago, Ill. Telephone, Canal 1506

Entered as Second-Class Matter March 7, 1914, at the Postoffice at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

NAUJIENOS

Pirmas Lietuvos Dienraštis Amerikoje. Kina iš Chicago kasdien. Išskiriant Nedėlius.

Sėdžia Naujienų Bendrovė.

Prenumeratos kaina:

Chicagoje — per išnešiojant 12 centų savaitėje. Paštu siunčiant, Chicagoje metams \$6.00, pusę metų \$3.50.

Kita, ne Chicagoje, metams .. \$5.00

Pusę metų .. \$3.00

Trims mėnesiams .. \$1.75

Vien mėnesiui .. \$1.25

Europoje, metams .. \$7.00

Pavienių dienraščio numerių kaina 2c.

Adresas: Naujienos, 1840 S. Halsted St., Chicago, Ill. Telefonas, Canal 1506.

APŽVALGA

KOMITETŲ KLAIDOS.

„Laisvė“ nurodo, kad Veikiamasis L. S. S. Komitetas dažnai daro labai klaidingus nutarimus, ir pastebi:

Štai kodėl mes sakėme ir sakysime, kad pirmą kartą nors klausimą risti, reikia jį nuodugniai išdiskutuoti ar per organą ar suvažiavus kruvin. Tikslai „abi medalio puses“ pamatius galima žinoti, kaip spręsti.

Bet pas mus vis dar viešpatuoja nepaprastą drąsumo dyvis. Mes vis dar įpratę risti klausimus kurjerišku greitumu.

Tiesa, kad perdidelis pasiskubinimas veda į klaidas, bet juk Sąjungos komitetai anaipol neatsižymi spartumu savo darbuose; kaip tik priešingai: jie paprastai veikia su *dideliu pasivėlinimu*. O jeigu visi klausimai būtų rišami tiksliai po ilgų diskusijų organu, tai Sąjunga nespėtų beveik nė vieno dalyko atlikti laiku.

Kuoplačiausias diskusijos yra reikalingos, bet kad jos būtų sparčiai, Sąjungos komitetai turi jas daryti savo *sugirinkimuose*. Todel komitetai — jei ne visi, tai bent svarbiausieji — turi būti taip sutvarkyti, kad galėtų kiekvieną valandą susirinkti, kaip projektuojama pataisyti prie L. S. S. konstitucijos, kuriuos priėmė paskutinis S-gos suvažiavimas.

BOLIŲ METYMAS.

„Tėvynė“ ima tokį mūsų spaudos nedorumo pavyzdį:

Zmogūdziai nužudė kun. Zebrių ir jo gaspadinę. Vėl sukilo laikraščiuose audra. Sakoma, buvęs žmogūdzystės atlikė Krakus, (alias Kiaulėnas) ir Montvidas, nors to dar niekas nepatvirtino. Dar niekas nežino, kas tuos vaikus padarė nelaimingais visuomenės nariais, o jau jie, tarsi guminės bolės (pilkos), mėtama nuo vieno pas kitus: socialistai primeta juos katalikams, katalikai — socialistams ir bedieviams ir tt. Tikras apjaukimas. Nedoras, nežmoniškas, negražus. Tokie Montvido brolio, moksleivio, laiško patalpino keli mūsų laikraščiai; ar tai pajaukimui, ar pasmerkimui. Gi tame laiške vaikas — moksleivis, trokštąs prasimušti sau taką gyvenime, mokina brolių ne vogti, ne žudyti, bet pardavinėti niekam nekenkiančius ir visur perkamus dalykus, kad jis tuo pagalbėtų moksleivui išieiti mokslus, kad paskui galėtų pats mokintis ir jauniausįjį brolių išleisti į mokslą...

Prie šitų „Tėvynės“ išvadžių kiekvienas protaujas ir

sąžiningas žmogus sušuktu „bravo!“ — jeigu ne vienas mažas dalykėlis juose: nelabai dailus faktų iškreipimas.

„Tėvynė“ mini, kad Krakus ir Montvidas, kaip bolėms, lošią socialistai su katalikais (klerikalais); apie kitų srovių laikraščius, kurie taip pat dalyvavo tame „bolių lošime“, ji užmiršta pasakyti arba veikiausiai nepasako *tyčia*, pasitenkindama neaiškiais žodeliais „ir tt.“ Mums tečiau rodosi, kad jeigu vienas srovės kaltinti, dagi tokiame bjauriame nusidėjime, tai yra *labai neįsivaiginti* neminėti kitų srovių, nusidėjusių už anas nemažiau. Tai viena.

Antra-gi, „Tėvynė“ labai neteisingai elgiasi, statydama ant vienos lentos tame „bolių mityme“ socialistus su klerikalais. Ji turėtų matyti *milžinišką skirtumą* tarpe jų elgimosi. Socialistai nieko nekaltėjo apie Krakus ir Montvido katalikystę, koliai jie nebuvo prie to klerikalų priversti. „Tėvynė“ žino, kokių būdu tai atsitiko.

Kaip tik pasklido laikraščiuose žinia apie kun. Zebrių užmušimą, klerikalų spauda, („Draugas“ ir „Katalikas“) tuoj ėmė šaukti, kad tai socialistų ir laisvamanių darbas. Patekusį į kalėjimą Krakui su Montvidu, ta pati spauda ėmė skelbti, kad Krakus su Montvidu esą socialistai, socialistų laikraščių skaitytojai ir bendradarbiai, socialistų organizacijos nariai ir tt.

Begėdiškiems „Kataliko“ ir „Draugo“ melams patikėjo tamsūs jų pasekėjai; bet jiems patikėjo ir dalis laisvesniųjų žmonių, nes tuos šmeižtus kartojė ir laikraščiai (pav. „Vienybė Lietuvių“). Ir prieš socialistus, jų spaudą ir organizacijas visur prasidėjo štykštus, nežmoniškas siundymas. „Naujienu“ redaktoriui pastaruoju laiku teko būti keliose lygiai vietose su prakalbomis, ir jam visur pasakojo žmonės, kad taja juodašimtiška agitacija sukurstyti minia ėmė socialistus tiesiog žmogūdziais vadinti ir kokie pogromus jiems rengti! Ką-gi darė socialistai akyveidoje to visa? Jie visų pirma paaiškino, kad *nedorais atskiro žmogaus darbais negalima kaltinti partijų arba idejų*; jie protestavo prieš „Kataliko“, „Draugo“ ir „Vienybės L.“ šmeižtus; jie užreiškė, kad tai yra melas tos pasakos, buvęs Krakus su Montvidu esą socialistai, ir pagaliai jie prirodė, kad Montvidas buvo socialistų priešas ir net agitavo prieš juos. Argi tai yra „bolių metymas“ iš socialistų pusės? Argi galima šitokį jų elgimąsi lyginti prie besąžinių klerikalų šmeižtų?

Socialistai, tikslai *gindami* save nuo klerikalų sufanatizuotos minios, ėmė nurodinėti, kokių pažvalgų buvo Krakus su B. Montvidu, bet ir tai nurodinėdami, jie *nesiliovė ir nesiliauja aiškinti, kad ne katalikystė, ne socializmas ir ne patriotizmas yra piktdarybių priežastis*. Tikslai aklas galėjo nematyti dešimčių ilgų ir trumpų straipsnių, telpusių socialistų laikraščiuose apie tą dalyką, ir tikslai besarmatis gali, užtylėdamas visus tuos straipsnius, prikašioti socialistams, kad jie primeta Krakui su Montvidu katalikams.

Mažiausia už visus turi teisę tokius priekaištus daryti „doroji“ „Tėvynės“ redakcija, nes ir ji pati dalyvavo „bolių mityme“ kartu su „Kataliku“, „Draugu“ ir „Vienybė Lietuvių“. Ji net, tiesą pasakius, *pirmutinė pradėjo* tą „bolių lošimą“!

Mes savu laiku pažymėjome, kokią poziciją užėmė „Tėvynė“ lietuvių „juodrankių“ klausime; ne pro šalį bus tatau priminti čionai. Kada po kun.

Zebrio mirties klerikalai šoko juodinti laisvamanius ir socialistus, tai „Tėvynė“ tarp kitko šitaip atsakė jiems („Tėvynės“ 11 num.):

Mūsų apšviestunai savo laikraščiuose kuomažiausia paveda vietos žmoniškumui auklėti, užtat partizantiškumui paveda jos kuodaugiausiai. Kitose partijose jie nenori rasti nieko gero, į kitų partijų žmones žiūri, kaip į žvėris, kaip į bėdīgus visai žmonijai sutvėrimus. Neapšviestas ir neišlavintas žmogelis, prisiskaitęs apie tų kitų žmonių „bjaurumą“, susidaro sau tokią apie juos nuomonę, kuri priveda net prie kriminolo. Jei kriminalo jis pats nepapildo, tai jo įtektė tiesioginiu ar netiesioginiu būdu veikia į kitus, dar tamsesnius žmones.

Šitais žodžiais „Tėvynė“ išreiškė beveik tą patį, ką ir klerikalai, apkaltinūsieji laisvąją spaudą už kun. Zebrių nužudymą. Bet toliaus lėmė patį straipsnį, je priitaria jiems da aiškiau:

Pavyzdžiui imkime neseniai atsitikusią žmogūdzystę New Britan'e. Tam atsitikimui priežasčių reiktų įieškoti ir toliau, ne tik žmogūdzijų godume ir ištvirkime. Pasiskaitykime, kas apie kunigų rašoma laikraščiuose ir paklausykime, kas apie juos kalbama nuo estradų. Beveik negirdėsime, kad yra gerų kunigų... ir tt...

Čia jau aiškiai sakoma, kad ant tulų laikraščių ir kalbėtojų puolanti dalis atsakomybės už kun. Zebrių nužudymą. „Tėvynė“ *reiškia, priėmė klerikalų mesląją „bolę“*.

Bet ji atrėžė „Katalikui“ su „Draugu“.

Imkime mūsų bažnyčias. Daugelyje jų sakyklos paverčiamos į vietos agitacijas prieš pažangesniąją srovę, prieš jos laikraščius. Tos srovės žmonės piešiamą juodžiausiomis spalvomis. Klausytojuose sukeliama pasibjaurėjimas tais žmonėmis ir neapykanta jų. Ar-gi daug reikia, kad koks tamsunėlis fanatikas užsimanytų tą nepakenčiamą jo bedievy ar socialistų sumušti ar ir primušti, kaip tai ne vienur jau yra atsitikę.

„Tėvynė“ *reiškia, melė „bolę“ algal klerikalams*. Tuo lošimas ir prasidėjo.

Ar reikia paskui stebėtis, kad klerikalai ėmė tolyn vis nachališkiaus prikašioti žmogūdzystės laisvamaniams ir socialistams, jeigu net laikraštis, priskaitęs save prie pirmievių, azuot su panieka pasmerkus tokius priekaištus, patvirtino juos? — Nėra ko todėl kraipyti ir tasyti netolimos praeities faktus. Jie da tebėra daugelio žmonių atmintyje ir jie kalba visai netą, ką dabar pasakoją „Tėvynės“ redakcija. Tiesos išskirpymų ji nepataisys tos „bolių mitymo“ istorijos, o tikslai užleps da vieną juodą dėmę ant savo „departyviškos“ reputacijos.

KITAS „DRAUGO“ REDAKTORIUS PABĖGO.

Bus vos kokia savaitė laiko, kaip iš „Draugo“ redakcijos pasitraukė kun. F. Kemėšis. Dabar „K.“ praneša, kad pasitraukęs ir p. Šivickas, kuris buvo paskirtas Kemėšio vieton.

NEW YORK. — Gyvasties apdraudimo kompanijos Suv. Valstijos ir Kanadoje pereitais metais išmokėjo pomirtinės už \$686,700,000.

Skaitytoju Balsai

PRIE J. V. SWEETOS STRAIPSNIO.

Drg J. V. Sweetra biskį siaurai žiūri į dalykus, kurie apsieiškia viešame gyvenime, todėl ir sako: „... Ir jeigu Amerikos visi laikraščiai ant jų laimės, lyg lietuviško perkuno trenkti, jau ir pradėtų griauti apie Lietuvą ir jos žmones: na, ir kasgi iš to? Argi tai būtų ženklu šviesesnio gyvenimo lietuviškiems vardieniams? Argi tuo būtų Amerikos lietuviams algos pakeltos, arba valandos sutrumpintos, ir abelnai visas gyvenimas palengvintas? Kokia gi žemiška iš to nauda būtų?“

Neskaitant to visko kaip jau Redakcija savo priraše minėjo, kad būtų galima daugiausia gauti, kuomet anglai plačiau žinotų apie Lietuvą, ir patiesiems aukų rinkėjams būtų drąsiau rinkti jas tarp anglių, kaip pagelbą, tokiai mažai sunkiai nukentėjusiai tautai šioje karėje.

O be to viso da ir štai kame nauda būtų: Drg. J. V. Sweetra gal-būt negirdi, kas dedasi dabartiniu karės laiku Anglijoje, Škotijoje, Kanadoje ir kitur. Čionai Vokietijos ir Austrijos žmonės yra labai persekiojami ir negauna darbo. Net ir tie, kad dirba jau labai senai, net ir turintys šios šalies popierias, visi išmetami iš dirbtuvių, krautuvų ir kitų vietų. Negana to, da daugelyj vietų ištinka muštinės: daug vokiečių dirbtuves, krautuves; net ir menkiausio kurpiaus guštelės neaplenkia. Čia pat Kanadoj daugelyj miestų buvo tariama, kad vokiečius ir austrus visiškai išvyti.

Lietuviai taipgi buna priskaityti tai prie austrų, tai prie vokiečių, ir mes *Medicine Hat* lietuvių, kaip socialistai taip ir kiti visi, stengiamės iš visų pajėgumų prirodyti, kad esame lietuviai. Gal kas pasakys, kad užtenka parodyti, jog esi rusas, ar po Rusijos „globa“ gyvenai, ir jau gali gyventi ramiai ir darba turėti? Bet taip darydami galime labai daug suklysti, nes reikia neužmiršti ir to, kas buvo ir dabar da yra kalbama, kad Rusija gali labai greitai pertraukti sutartį su Vokietija. O kas tuomet būtų? Juk rusai būtų labiau persekiojami, daužomi ir iš dirbtuvių mėmomi, kaip vokiečiai ir austrai. Nemanau, kad lietuviai būtų persekiojami tuomet, jeigu anglių spaudoj skambėtų Lietuvos vardas, kuri yra prislėgta nuo seniai ir trokšta pasiluosuoti iš po kazoko jungo. Na, o kaip darbininkas nemokėdamas anglių kalbos galėtų parodyti, kad jis nėra rusas, kad jis lietuvis, jeigu angliai nėra girdeję apie Lietuvą? Sakyti, kad esu socialistas ir man visos tautos lygios, — visai negalima.

Kaip ten nebūtų, bet koliai da pasaulis vis dvokia patriotizmo dvasia, koliai dar patįs darbininkai yra apimti patriotiško svaigulio ir kol dar vis kyla neapykanta tarp įvairių tautų, tol ir mes lietuviai turime galuotis (? R.) prie Lietuvos vardo ir stengtis kiek galima garsinti jį tarp svetimtaučių.

Pažūrėjus visapusiškai į dabartinius gyvenimo apsieiškimus, matosi labai didelė nauda ir lietuviškiems vardieniams iš Lietuvos vardo ir pats drg. J. V. S., jeigu gyventų po Anglijos valdžia, neabejoju, kad laiku prisiejęs žinotų, „kokios tėvynės labui turi tą darbą atlikti“, ir tuomet dalykai paaiškė-

ty. Matytų, kad vargdieniams ne vien tik iš pakėlimo algos ir sutrumpinimo darbo laiko yra nauda, bet ir iš kitokių darbų.

K. Rugienius.

Darbininkai turi organizuoties

Nors pačios darbo aplinkybės kuriose dirba darbininkai yra jau taip netikė, kad rodos jau prastesniu jų nebegalima padaryti, bet jos kartas nuo karto vis bloginamos. Pats uždarbys yra mažas, prie to da apsiejimas su darbininkais nežmoniškas. Jeigu darbininkas pasipriešina užžiūrėtoji arba kitam kokiam perdėtinui, tai žiurėk, ir neteks jau darbo toje dirbtuvėj.

Aš čia kalbu apie rubsiuvius, kurie dabar pradėjo daugiau suprast savo reikalus. Netekimas vienoj dirbtuvėj darbo, nebūtų taip bligu dalyku darbininkui, jeigu jis nuėjęs į kitą dirbtuvę galėtų jį gauti. Bet čia darbdaviai taip stipriai susiorganizavę, kad gali lengvai kontroliuoti tą pramonės šaką, kaip jie tik nori. Diskriminavimas žmonių už prigulėjimą prie unijos yra ženklų, kad bosai jau kėsinaisi suvaržyti laisvę, taip reikalingą darbininkams pagerinimui savo buvio bei apsiginimui nuo to išnaudojimo, kurį šiandien kapitalistai praktikuoja.

Žmonėms reikėtų daugiau atidos atkreipti į savo reikalus, jie turėtų daugiau rupintis organizacijos įgijimu bei sustiprinimu, ne paisant tų įvairiausių persekiojimų, kuriuos jau dabar dalis darbininkų kenčia. Darbdaviai bijosi organizacijos delto, kad jie su žmonėmis negalės jau taip elgties, kaip dabar; organizacija neduos taip išnaudoti. Mes matome, kad prieš organizuotus darbininkus, vedančius kovą už geresnes darbo sąlygas, darbdaviai yra nuolankesni ir tuos pačius darbininkus daugiau pagerbia, kaip neorganizuotus; kur neorganizuoti darbininkai nori pagerinti savo buvį ten jau nieko panašaus nematyti. Čia bosai tariaisi su kiekvienu atskiru darbininku atskirai. Ir tankiausi ta kova už geresnes darbo sąlygas užsibaigia prašalimu iš darbo žmogaus, kuris nepatenkintas esančiomis darbo išlygomis.

Iš to atžvilgio darbininkas žmogus, kaip vienutė, nėra gerbiamas; bet kada jis yra organizuotas, tai organizacijos spēka priverčia žiaurius darbdavius nusileisti. Todel kiekvieno darbininko pareiga yra rašyties prie darbininkų organizacijų pagerinimui buvio.

Darbininkas.

Kas dedasi Lietuvoje

VILNIUJE.

Atstovas Keinys atvažiavo šėštadienį Vilniun, pasitraukus vokiečių kariuomenei iš Žemaičių. Vaziavęs arkliais pro Akmenę, Aucę, Tukumą, kame, palikęs vežimą ir pardavęs arklius, įsėdęs traukinin ir nuvažiavęs pro Rygą Dvinsko linkui. Vokiečių užpludimas buvęs visai nesitiktas. Taip, bal. 15 d. atėjęs į valsčių telegrafu gubernatoriaus įsakymas iki bal. 26 d. išsikraustyti gyventojams su manta ligi 100 myrštų nuo sienos, o jau tą pat vakarą vokiečių kariuomenė buvusi netoli Plungės, o bal. 16 d. jau — Telšiuose, Triškiuose, Sedoje ir t.t.

Bėgę nuo vokiečių daugiausia miestelėnai, bet ir tai vos koks 5 nuoš., šiaip gi sodiečiai daugiausia pasilikę vietose.

Vilniuje duonos stinga. Vilniaus keptuvės pranešė miesto valdybai, kad stingant ruginių miltų jau kelinta diena daugelyje miesto dalių nebėra ruginės duonos.

Intendantūros viršininkas vėl pasiulė miesto valdybai 1-500 pudų ruginių miltų iš savo sandėlių po 1 rub. 45 kap už pudą.

Koncertas. Balandžio 4 d. koncertan suplaukė daugybė žmonių iš visų Lietuvos vietų, tarsi, tatau būtų ne paprastas koncertas buvęs, bet koks suvažiavimas. Tik, deja, ne savo noru visų mūsų kampų inteligentai susirinko Vilniun ir nepasizmonėję ar pažįstamų aplankytojų atvažiavo jie Lietuvos centran — visus juos atginė čia karės audra, kuri kas-kart labiau pradeda mūsų kraštą supli. Vakaro metu visur girdėti bekalbant tik apie karę, nuolat skamba mūsų miestų vardai — Šiauliai, Radviliškis, Raseiniai, Panevėžys. Visų upas nervingas ir neramus, nors choro dainavimo visi atidžiai klausos, kas-kart rupestingai ploja ir prašo kartoti. Retai tenka mūsų scenoje pamatyti tokį didelį chorą (apie 150 žm.), kuris kaip vienas žmogus, atsilieptų į vedėjo lazdelės mostikavimą ir persimytų jo artistišku upu. Pabėgėlių choras, man rodos, ar nebus geriausias tarp visų St. Šimkaus chorų, kuriuos man teko girdėti Kaune, Vilniuje, Petrograde. Visas choras padainavo keliolika liaudies ir šiaip jau St. Šimkaus sukomponuotų dainelių. Tos dainos nekartą buvo viešai dainuojamos, bet vis dėlto publikos mėgiamos ir nuolat kartojamos. Padainavo taip pat kelias naujas dainas: „Saulėlė sužibo“, „Jaunimas“ (francūzų kompoz.). Kuone visas dainas publika prašė kartoti ir plojo, galima sakyti, be saiko. Be ch. dainavimo, p. Kymantienė ir St. Šimkus keturiomis rankomis ir skyriumi skambino pianu 2 ir 3 Betchoveno sonatą ir keletą mažesnių muzikos veikalų. Publika maloniai sutiko abu pijanistus, nors Betchoveno veikalus skambindami parodė jie daugiau energijos, negu tikro artistų „verve.“

P-niai Kymantienėi publika inteikė didelį gėlių bukielį. VI.

Pasiskundimas popiežiui. Lietuvių grupė pasiuntė per ministeriją popiežiui pasiskundimą ant Vilniaus vyskupijos valdytojo Michalkevičiaus del kunigo Olšausko nubaudimo.

Byla. Panevėžyje bal. 20 d. Vilniaus Teismo Rūmai nagrinės bylą buv. Žagarės taupomiosios-skolinamosios draugijos pirmininko Gošos, kuris išėikvjęs 14,600 rub. jos pinigų. („Liet. Žin.“)

Redakcijos Atsakymai

L. S. S. 204 kp. nariams. Turėjome sutrumpinti, nes tokie ilgi vieno žmogaus darbų aprašinėjimai netinka laikraščiu.

John Corsper. Laiškus iš karės lauko ir dagi išverstus į anglų kalbą talpintų kiekvienas laikraštis, todėl mes nemanomė, kad Jūsų raginimas reiktų dėti į laikraštį.

J. Žebrauskui. Kiek atmename, tai Jums buvo jau senai atsakyta laikraštyje. Gal nepastebėjote?

Dr. Basanavičiui. Neskelbsime.

J. Markevičiui. Talpiname pirmiau gautą A. Kairio pranešimą.

